

יְדֹעֻם מְדַבְּרִים עִמּוֹ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיְבָהֵלוּ
לְהַבִּיא אֶת-הַמֶּן אֶל-הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר-עָשְׂתָה אֶסְתֵּר:

ז א וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן לִשְׁתּוֹת עִם-אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה:
ב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בַּמִּשְׁתָּה הַזֶּה:

[ב] וַיֹּאמֶר מַלְכָּא לְאֶסְתֵּר אוֹף בַּיּוֹמָא תִּנְיָנָא
בַּמִּשְׁתָּא דְחִמְרָא: מָא שְׂאִילְתִּיךְ אֶסְתֵּר מַלְכָּתָא
וַיְתִיב לִיהּ, וּמָא בְּעוּתִיךְ אִפִּילוּ עַד פִּלְגּוּ
מַלְכוּתָא אֶתְנִינִיה לִיהּ, לְחוּד לְמַבְנֵי בֵּית
מוֹקֶדֶשָׁא דְהוּא קָאִים בְּתַחוּם פִּלְגוּת מַלְכוּתִי לֹא
אֶתְנִי לִיהּ, דְּהַכְדִּין קִימִית בְּשַׁבּוּעָה לְגִשְׁם
וּלְטוּבִיָּה וּלְסַנְבַּלֵּט, בְּרַם אוֹרִיכִי עַד דִּי יִרְבִּי
פֹּרֶשׁ [נ"א: דְּרִיּוּשׁ] בְּרִיד וַיַּחֲסֵן מַלְכוּתָא
וַתַּעֲבִיד:

[ב] וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר, גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בַּמִּשְׁתָּה הַזֶּה:
מָה שְׂאִלְתְּ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתִּנְתֵּן לָךְ, וּמָה בְּקִשְׁתְּ
אִפִּילוּ עַד חֲצֵי הַמַּלְכוּת אֶתְנַנָּה לָךְ, אֲבָל לִבְנוֹת אֶת
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתַחוּם חֲצֵי מַלְכוּתִי לֹא אֶתְנִי
לָךְ, שֶׁכֵּךְ נִשְׁבַּעְתִּי בְּשַׁבּוּעָה לְגִשְׁם וּלְטוּבִיָּה וּלְסַנְבַּלֵּט,
אֲךְ הַמִּתִּינִי עַד שִׁיגְדֵל כּוֹרֶשׁ² [נ"א: דְּרִיּוּשׁ] בֶּנֶךְ וַיִּנְחַל
אֶת הַמַּלְכוּת וַתִּיעֶשֶׂה.

1 ראה לעיל ה ג. 2 בעזרא (ד כד) איתא: דריוש, וכ"ה כרוב נוס' התרגום, ועי' ויקרא רבה פ"ג. ובגמ' ראש השנה ג ב א': תנא
הוא כורש הוא דריוש. ועי' ב"י הרד"ל לפרקי דר"א פמ"ט אות מד.

וְסָרְחִיבוּ לְמִיתָא יֵת הַמֶּן, לְמִשְׁקֵי דְעַבְדַּת אֶסְתֵּר:
פֶּרֶק ז א [א] וְעַל מַלְכָּא וְהַמֶּן, לְמִשְׁתֵּי עִם אֶסְתֵּר מַלְכָּתָא: שְׁנֵי
[ב] וַיֹּאמֶר מַלְכָּא לְאֶסְתֵּר, אוֹף בַּיּוֹמָא תִּנְיָנָא
בַּמִּשְׁתָּא דְחִמְרָא: מָא שְׂאִילְתִּיךְ, אֶסְתֵּר מַלְכָּתָא וַתִּתְּחִיב
לִיהּ, וּמָא בְּעוּתִיךְ, רְמוּ לְפִלְגָא דְמַלְכוּתָא וַתַּעֲבִיד:

לְהַבִּיא אֶת הַמֶּן, אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֶסְתֵּר.
[א] וַיֹּבֵא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן לִשְׁתּוֹת עִם אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה.
[ב] וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר, גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בַּמִּשְׁתָּה הַזֶּה,
מָה שְׂאִלְתְּ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתִּנְתֵּן לָךְ, וּמָה בְּקִשְׁתְּ
עַד חֲצֵי הַמַּלְכוּת וַתִּיעֶשֶׂה.

תרגום טבעו] פֶּרֶעָה וְכָל מִשְׁרִיתֶיהָ בַּיּוֹמָא דְסוּף, וְכָל
רָאשׁוֹן מַלְכָּא וְשְׁלִטוֹנָא דְאַבְאִישׁוֹ לְהוֹן מִסַּר יִתְהוֹן
אַלְהֵהוֹן בִּידִיהוֹן, וְאוֹף אֲנִת לֹא תִכּוֹל לְאַבְאִשָּׁא
לִיה אָרוֹם מִינְפֹּל תִּפּוֹל קוּמוּי:

[יד] עוֹד בְּעֵן אֲנִי מִמְלָלִין עִמִּיהּ, וְדַבְּרָנִי מַלְכָּא
מָטוּ וְאוֹחִיאוּ לְהַנְעִלָא יֵת הַמֶּן לְמִשְׁתָּא דְעַבְדַּת
אֶסְתֵּר:

פֶּרֶק ז א [א] וְעַל מַלְכָּא וְהַמֶּן לְמִשְׁתֵּי חִמְרָא עִם
אֶסְתֵּר מַלְכָּתָא:

1234567

יְדֵי מִשָּׁה וְאַהֲרֹן טַבְעוּ פֶּרֶעָה וְכָל מַחֲנֵהוּ בֵּים סוּף,
וְכָל הַמַּלְכִּים וְהַשְּׁלִיטִים שֶׁהֲרִעוּ לָהֶם מִסַּר אוֹתָם
אֱלֹהֵיהֶם בִּידֵם, וְאִף אֶתָּה לֹא תוּכַל לְהִרְעֵ לוֹ, כִּי נִפּוֹל
תִּפּוֹל לִפְנֵיו.

[יד] עוֹדָם מְדַבְּרִים עִמּוֹ, וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ, וַיִּמְהָרוּ
לְהַבִּיא אֶת הַמֶּן, אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֶסְתֵּר.

[א] וַיֹּבֵא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן לִשְׁתּוֹת יִין עִם אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה.

תרגום נפק לִישָׁנָא דְנוּרָא מִנּוּ אֶתְנָנָא וְאַכִּיל לְמֶן דְאַבְלוּ
שְׁנֵי קוֹרְצִיהוֹן, וְהַשְׁתָּא אִין אִיתִי טְרִידִי מִן בְּנִיחוֹן דְּגוּבְרִיא
הָאֲנִי אוּ עוֹבְרִי דְחַד מְנַחוֹן, דְּאֶת שְׂרִית לְמַפֵּל קְדָמוּי
מַפֵּל תִּפֹּל וְלֹא תִקּוּם:

[יד] עַד דְּאֲנִי מִמְלָלִין עִמִּיהּ, וְשְׁלִטוֹנֵי דְמַלְכָּא קָרִיבוּ

לְשׁוֹן אִשׁ מִתּוֹךְ הַכִּבְשָׁן וְשִׁרְפָה לְמִי שֶׁהִלְשִׁינוּ עֲלֵיהֶם,
וְעַתָּה אִם מִרְדְּכִי הוּא מְבַנְיָהם²⁰ שֶׁל הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה,
אוּ שְׁמַעְשֵׁיו כְּאֶחָד מֵהֶם, שֶׁאִם הַחִילוֹת לְנִפּוֹל לִפְנֵי
[לֹא תוּכַל לוֹ], כִּי נִפּוֹל תִּפּוֹל וְלֹא תִקּוּם.

[יד] עוֹדָם מְדַבְּרִים עִמּוֹ, וְשָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ, וַיִּמְהָרוּ

20 כלומר מזרע היהודים כמו חנניה וכו'. או מצד דמיון המעשים.

מֶה־שָׁאֵלְתָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתִנָּתֵן לָךְ וּמֶה־בִּקְשָׁתְךָ
 עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתַעֲשֶׂה: ^ג וְתַעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתֹאמַר
 אִם־מֵצֵאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב
 תִּנָּתֵן־לִי נַפְשִׁי בְּשִׂאֲלָתִי וְעַמִּי בִּבְקִשְׁתִּי: ^ד כִּי נִמְכְּרָנוּ
 אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד וְאֵלֹה לַעֲבָדִים
 וּלְשִׁפְחוֹת נִמְכְּרָנוּ הַחֲרָשְׁתִּי כִּי אֵין הָעָר שׁוּה בְּנוֹק
 הַמֶּלֶךְ: ^ה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר

[ד] אָרוֹם אִיזְדִּבְנָנָא מִגֵּן אָנָּא וְעַמִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל תְּרַגּוֹם
 לְאַיִשְׁתִּי־צָאָה, וּלְאַתְקֻטְלָא וּלְהוֹבְדָא, וְאַלּוּלִי
 לְעַבְדִּין וּלְאַמְהָן אִיזְדִּבְנָנָא שְׁתַּקִּית, אָרוֹם לִית
 לְמַעֲיָקָא טִימִין וְרוּחָא בְּאוּזִינְקָא דְּמַלְכָּא:
 [ה] וַיֹּאמֶר מַלְכָּא אַחֲשֹׁרוּשׁ וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר

תְּרַגּוֹם [ג] וְזִקְפַת אֶסְתֵּר יֵת עֵינֶיהָ כָּל־פִּי שְׁמִיא, וַאֲמַרְתִּי:
 רִאשׁוֹן אֵין אֲשַׁבְּחִית רַחֲמִין קוֹמֵךְ מַלְכָּא דְּמָא, וְאֵין קִדְם
 מַלְכָּא דְּאַרְעָא שְׁפִיר, תַּתִּיהֵב לִי שִׁיזוּב נַפְשִׁי מִן
 יְדוּי דְּסִנְאָה בְּשִׂאֲלָתִי, וּפּוֹרְקֵן עַמִּי מִן יְדוּי דְּבַעִיל
 דְּבָכָא בְּבַעוּתִי: ^[אֲחִי"ח 1234567]

[ד] כִּי נִמְכְּרָנוּ חֲנָם⁴ אֲנִי וְעַמִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל לְכָלִּין,
 לְהַרְגָּ וּלְאַבְדֵּן, וְאֵילֹה לַעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת נִמְכְּרָנוּ הַחֲרָשְׁתִּי,
 כִּי אֵין לְצוּר חֲשִׁיבוֹת וְהִנָּה בַּהֲפֹסֶד הַמֶּלֶךְ.
 [ה] וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ, וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה:

[ג] וְתִשָּׂא אֶסְתֵּר אֶת עֵינֶיהָ כָּל־פִּי הַשָּׁמַיִם³, וְתֹאמַר: אִם
 מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ מֶלֶךְ רֹם, וְאִם לִפְנֵי מֶלֶךְ הָאָרֶץ טוֹב,
 תִּנָּתֵן לִי הַצֵּלַת נַפְשִׁי מִיַּד הָאוֹיֵב בְּשִׂאֲלָתִי, וְגֹאֲלוֹת
 עַמִּי מִיַּד הַשּׁוֹנֵא בִּבְקִשְׁתִּי.

שֹׁמֵר אַחֲשֹׁרוּשׁ (ג יא) "הַכֶּסֶף נָתַן לָךְ" לִכֵּן נִקְרָאת מַכִּירַת חֲנָם.
 וְעִי' עוֹד "לִקַּח טוֹב" דָּשֵׁם אֵיתָא דְּסָכוּם עֲשֵׂרַת אֲלָפִים כֶּסֶף אֵינוֹ
 שׁוֹה כַּעֲרֵךְ הַמָּס שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל שָׁנָה וְכַעֲרֵךְ עֲבוּדַת הַמַּלְכוּת.

3 ר' מְנוּת הָלֹוי בִּיאור הַתְּרַגּוֹם שֶׁהִיִּסֵּב אֶת מִשְׁמַעוֹת הַפֶּסוּק לִפְנִייתָהּ
 גַּם לְבוּרָא עוֹלָם. 4 ר' תְּרַגּוֹם שְׁנֵי פ"א א, דָּשֵׁם א': הוּא אַחֲשֹׁרוּשׁ
 שְׁבִימִיו נִמְכְּרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲנָם בְּלֹא כֶסֶף וְכר' עִי"ש. וְאַפְשֵׁר שֶׁמִּפְנֵי

וּלְמוֹכְרָא, וְאֵלֹה לְעַבְדִּין וּלְאַמְהָן אִיזְדִּבְנָן שְׁתַּקִּינָא הַוִּינָא, תְּרַגּוֹם
 אָרוֹם לִית כְּעִיל דְּבָכָא שְׁוִי בְּטִנְנָא דְּמַלְכָּא:
 [ה] וַיֹּאמֶר מַלְכָּא אַחֲשֹׁרוּשׁ לְמַתוּרְגְּמִינָה, וַיֹּאמֶר
 מַתוּרְגְּמִינָה לְאַסְתֵּר מַלְכָּתָא: מִן יוּ דִּין וְכִר מִן יוּ
 דִּין נִבְרָא, דְּחֲשִׁיב לִבִּיהָ לְמַעַבְרָא בְּרִין:

תְּרַגּוֹם [ג] וְעָנָת אֶסְתֵּר מַלְכָּתָא וַאֲמַרְתִּי: אֵין אֲשַׁבְּחִית חֲסֵד
 שְׁנֵי וְרַחֲמִין קִדְמֵךְ מַלְכָּא, וְאֵין עַל מַלְכָּא שְׁפִיר, תַּתִּיהֵב
 לִי נַפְשִׁי בְּשִׂאֲלָתִי, וְעַמִּי בְּבַעוּתִי:

[ד] אָרוֹם אִיזְדִּבְנִית אָנָּא וְעַמִּי, לְמַשִּׁי־צָא וּלְמַתְקֻטְלָא

וְאֵילֹה לַעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת נִמְכְּרָנוּ הֵייתִי שׁוֹתֶקֶת, כִּי אֵין
 הָאוֹיֵב שׁוֹה בְּנוֹק הַמֶּלֶךְ.
 [ה] וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְמַתוּרְגְּמִין שְׁלוֹ, וַיֹּאמֶר הַמַּתוּרְגְּמָן
 לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה: מִי הוּא זֶה וּבֵן מִי הוּא הָאִישׁ הַזֶּה,
 שׁוֹמֵם לְבוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן.

[ג] וְתַעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתֹאמַר: אִם מִצָּאתִי חֲסֵד
 וְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ, וְאִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב, תִּנָּתֵן לִי
 נַפְשִׁי בְּשִׂאֲלָתִי, וְעַמִּי בִּבְקִשְׁתִּי.

[ד] כִּי נִמְכְּרָתִי אֲנִי וְעַמִּי, לְהַשְׁמִידָה וּלְהַרְגִּיהָ וּלְאַבְדֵּן,

הַמֶּלֶכָּה מִי הוּא זֶה וְאִי־זֶה הוּא אֲשֶׁר־מְלֹא לְבוֹ לַעֲשׂוֹת בָּן: וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הֵמָּן הָרַע הַזֶּה וְהֵמָּן נִבְעֵת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶכָּה:

בר מפיבשת בר יהונתן בר שאול מלכא בר קיש בר אביאל בר צרור בר בכורת בר אפיח בר שחרים בר עוזיה בר ששון בר מיכאל בר אליאב בר עמיהוד בר שפטיה בר פתועל [נ"א: פנואל] בר פותח בר מלוך בר ירבעל בר ירוחם בר חנניה בר זבדי בר אלפעל בר שמרי בר זבדיה בר רמות בר חשום בר שחורה בר עוזא בר גוזא בר גרא בר בנימין בר יעקב בר יצחק בר אברהם. וגוברא מעיקא ובעיל דבכא המן ביש הדין בעא למעלביה, והמן אשתעמם מן קדם מלכא ומלכתא:

המלך בן קיש בן אביאל בן צרור בן בכורת בן אפיח בן שחרים בן עוזיה בן ששון בן מיכאל בן אליאב בן עמיהוד בן שפטיה בן פתועל [נ"א: פנואל] בן פותח בן מלוך בן ירבעל בן ירוחם בן חנניה בן זבדי בן אלפעל בן שמרי בן זבדיה בן רמות בן חשום בן שחורה בן עוזא בן גרא בן בנימין בן יעקב בן יצחק בן אברהם. והאיש הצורר והשונא המן הרע הזה ביקש לתלותו, והמן נבהל מלפני המלך והמלכה.

ולעומת זה תכביר ומזימותיו של המן הרשע. 8 ר' תרגום שני ב. ה. ועי' רש"י מגילה יג ב ד"ה זכה. 9 כדי להגדיל חמת אחשוורוש גילתה לאזנו שהמן זמם לתלות את מרדכי דורש טובתו של המלך.

דאתקריין פנוי דמרי מלכא דכולא, והוא בעא תרגום למקטל יתהון, והמן אתווע מן קדם מלכא שני ומלכתא:

ידו בעם היהודים, שנקראו בניו של אדון הכל, והוא מבקש להרוג אותם, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה.

תרגום מלכתא: מאן הוא דין וגבאידין אתר הוא גוברא ראשון חציפא ותיבא ומרודא די אמלכיה ליבביה למעבד דיין:

[ו] ואמרת אסתר: גוברא מעיקא ובעיל דבכא דבעא למקטלך ברמשא בבית דמך, ויומא דין בעא למלכא איצטילא דמלכותא ולמרפב על סוסא דילך, ולאחתא מניכא דדהבא על רישיה, ולמרדא בך ולמסב מנך מלכותא. ואסתקפת מלתא מן שמיא, ואיתעבדת ההוא יקרא למרדכי צדיקא אחוי דאבא, בר [חפר] יאיר בר שמעי בר שמידע בר בענא בר אלה בר מיכה

[אח"ח n 1234567]

מי הוא זה ובאיזה מקום⁵ הוא, האדם החצוף והרשע והמורד שיעצו לבו לעשות כן.

[ו] ותאמר אסתר: איש צר ואויב שרצה להרגך⁶ בערב בחדר משכך, והיום הזה ביקש ללבוש גלימת המלכות ולרכב על הסוס שלך, ולשים עטרת הזהב על ראשו, ולמרוד בך ולקחת ממך המלכות. והתגלגל הדבר מן השמים ונעשה הכבוד⁷ ההוא למרדכי הצדיק אחי אבי, בן⁸ [חפר] יאיר בן שמעי בן שמידע בן בענא בן אלה בן מיכה בן מפיבשת בן יהונתן בן שאול

[אח"ח חזקיה]

5 לקח טוב, פי' הרוקח. ובס' מנות הלוי כ': "ובאיזה מקום הוא לחפש אחרינו אם ישנו בכל מדינות מלכותי" וכו'. ועי' בי' הרד"ל לפרקי דר"א אות קכב. 6 ר' תרגום שני ו א. 7 מעם לועז, ובדבריה רוממה את מרדכי בכבוד שנפל בחלקו וייתוסו הרם,

תרגום [ו] ואמרת אסתר: גוברא בישא ובעיל דבכא, שני המן בישא הדין, ולמא אתקרי שמייה המן - הא מן דבעא למפשט ידיה באומתהון דיהודאי,

[ו] ותאמר אסתר: האיש הרע והאויב, המן הרע הזה, ולמה נקרא שמו המן - הא מן [הנה מי] שביקש לשלוח

וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל-גִּנַּת הַבַּיִת
וְהָמָן עָמַד לִבְקֹשׁ עַל-נַפְשׁוֹ מֵאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי רָאָה
כִּי-כִלְתָּהּ אֵלָיו הִרְעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ: ^ח וְהַמֶּלֶךְ שָׁב
מִגִּנַּת הַבַּיִת אֶל-בֵּית ^א מִשְׁתֵּה הַיַּיִן וְהָמָן נָפַל
עַל-הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם
לְכַבֹּשׁ אֶת-הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבַּיִת הַדָּבָר יֵצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ

[אוצר החכמה]

תרגום
ראשון

אֶסְתֵּר קָפְצָה עָלָיו בְּשִׁתָּא מְלוֹת מְלָכָא:
[ח] וּמְלָכָא תָב בְּרִתְחִיָּה מִגִּנַּתָּא גִּוָּאָה לְבֵית
מִשְׁתֵּיָּא דְחֻמְרָא, וְהָא גְבִרְיָאֵל מְלָאכָא דְחָף
לְהָמָן רְשִׁיעָא, וְחֻמָּא מְלָכָא וְהָא הָמָן גָּחִין עַל
דְּרָגְשָׁא דְאַסְתֵּר יִתְבָּא עֲלֶיהָ, וְתוּה מְלָכָא וַאֲמַר:
הָא בְּרַם בְּקוּשְׁטָא לֹא אֵתָא הָמָן אֱלֹהִין לְמַשְׁכָּב

אליו הרעה מאת המלך.

[ח] והמלך שב בחמתו מהגינה הפנימית אל בית משתה
היין, והנה גבריאל¹¹ המלאך דחף את המן הרשע,
ויראה המלך והנה המן גוחן על המטה אשר אסתר
עליה, וישתומם המלך ויאמר: הנה באמת לא בא¹²

אחרים ובילקוט א': "בא מלאך והפילו". ובאסתר פ"י ט: "הוא
מיכאל". רפ' הרוקח: "והמן נפל בגימט" זה הוא בא המלאך והפילו".
12 ר' מנות הלוי מש"כ בדיוק לשון התרגום.

תרגום [ז] ומלכא זקף ית עיניו וחוּזָא, וְהָא עֲשֶׂרְתִּי
מִלֵּאכֵי דַמְיִין לְעֲשֶׂרְתִּי בְּנוֹי דְהָמָן קִטְעִין יִת
אֵילָנָא דְבִגְנַתָּא גִוָּאָה, בְּכִין קָם בְּרִתְחִיָּה
מִמִּשְׁתֵּיָּא דְחֻמְרָא וְאִזְל לְגִנַּתָּא גִוָּאָה לְמַחְמִי
מֵאֵן הוּא דִּין, וְהָמָן קָם לְמַתְּבַע חֵיִסָּא עַל
נַפְשִׁיה מֵאַסְתֵּר מְלָכָתָא, אָרוּם חֻמָּא אָרוּם

[ז] והמלך נשא את עיניו וירא, והנה עשרה¹⁰ מלאכים
דומים לעשרת בניו של המן קוצצים האילנות אשר
בגינה הפנימית, ואז קם בחמתו ממשתה היין וילך אל
הגינה הפנימית לראות מי הוא זה, והמן עמד לבקש
רחמים על נפשו מאסתר המלכה, כי ראה כי מתגוללת
[אח"כ 1234567]

10 מגילה טז א, פנים אחרים נר"ב, ילקוט רמז תתרנח, לקח טוב
וראה פרקי דר"א פ"ג וס' מנות הלוי, ופ"י המיוחס להרמב"ם.
11 פרקי דר"א שם. ופ"י המיוחס לרמב"ם. ובמגילה שם ובפנים

תרגום

[ח] וּמְלָכָא תָב מִגִּנַּת בֵּיתָנָא לְבֵית מִשְׁקָא דְחֻמְרָא, וְעַל
מִסְתַּבֵּל וְחֻמִּי דְהָמָן רָמִי עַל עֲרִסָא דִּיהוֹת אֶסְתֵּר וְיִתְיָבָא שְׁנֵי
עֲלֶיהָ, וַאֲמַר לִיה מְלָכָא: אוּף לְמַכְבֵּשׁ יִת מְלָכָתָא,
עִמִּי בְטַרְקְלִינָא אֵת בְּעִי. וּפְתִינָמָא נֶפֶק מִפּוֹם מְלָכָא,
וְאִפּוֹי דְהָמָן הָוִין חֲפִיִּין:

[ח] והמלך שב מגינת הבית אל בית משתה היין, התבונן
וראה את המן מוטל על המטה שאסתר יושבת עליה,
ויאמר לו המלך: הגם לכבוש את המלכה עמי בטרקלין
אתה מבקש. הדבר יצא מפי המלך, ופני המן חפרו.

[ז] וּמְלָכָא קָם בְּחֻמְתִּיה מִן מִשְׁקָא דְחֻמְרָא, וְעַל
שְׁנֵי לְגִנַּת בֵּיתָנָא, וְחוּז מְקַצְצִין קְדָמוֹי אֵילָנִין טְבִין דְּתִינּוֹת
חֻמְתִּיה מִנִּיה וְלֹא נַחַת, וְהָמָן קָם לְמַכְבֵּי עַל נַפְשִׁיה
מֵאַסְתֵּר מְלָכָתָא, מְטוּל דְּחוּזָא אָרוּם דְּשְׁלִימַת עָלָיו
בְּשִׁתָּא מִן קְדָם מְלָכָא:

[ז] והמלך קם בחמתו ממשתה היין, ובא אל גינת
הבית, והיו² קוצצים לפניו אילנות טובות כדי שתשכך
חמתו ולא שככה, והמן עמד לבקש על נפשו מאסתר
המלכה, כי ראה כי כלתה הרעה עליו מאת המלך.

2 בס' תו"ש אות כג כ' בשם מדרש קדום וז"ל: דרכן של בני מזרח בשעה שהן מעלין [חמה] הן יוצאין לפרדסיות שלהן וקוצצין לפניהם
ארום עד שתפוג חמתו.

וּפְנֵי הַמֶּן חָפוּ: ט וַיֹּאמֶר חֲרִבּוֹנָה אֶחָד מִן־הַסְּרִיסִים
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה־הָעֵץ אֲשֶׁר־עָשָׂה הַמֶּן לְמֶרְדֵּכִי
אֲשֶׁר דָּבַר־טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ עִמָּד בְּבֵית הַמֶּן גְּבֵהַ חֲמִשִּׁים
אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תִּלְהוּ עָלָיו:

תרגום ראשון קיסא דזמין המן למצלב ית מרדכי דמליל טבא בגין מלכא, [ועל ידוי אשתיוזב מקטול], והא קיסא קאים בביתא דהמן, בען אין על מלכא שפר יתנסח אע מן ביתיה, וזקיר יתמחי עלוי, רומיה חמשין אמין. ואמר מלכא: איזילו צלובו יתיה עלוי:

תרגום ראשון עם מלכתא פד אנא שרי בביתא, בען כל עמאי אומאי ולישנאי דאינו מא לאיתעובדא ביה. פתגמא נפקת מפומא דמלכא, ואפוי דהמן אתחפיו בהתא:

[ט] ואמר חרבונה חד מן רבנאי קדם מלכא: הא

העץ אשר הכין המן לתלות את מרדכי אשר דיבר טוב על המלך [ועל ידוי ניצל מהריגה], והנה העץ עומד בבית המן, עתה אם על המלך טוב יעקרו¹⁴ עץ מביתו, ויתלוהו עליו, גבהו חמישים אמה, ויאמר המלך: לכו תלו אותו עליו.

המן כי אם לשכב עם המלכה כאשר אני מצוי בבית, עתה כל¹³ העמים האומות והלשונות דונו מה לעשות בו, הדבר יצא מפי המלך לפני המן נתכסו בושה. [ט] ויאמר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך: הנה

למרדכי, ושוב אמר שיעקרו עץ מביתו כדי לתלות את המן, והלא היה עץ מוכן. ול' עקירת עץ הוא ע"פ עזרא ו יא. ור' תרגום שני.

13 אחר שהאשים את המן במעשה נפשע אמר שדינו יחרץ פה אחד. על דעת כל העמים האומות והלשונות. 14 ר' פרקי דר"א פ"ג וילקוט, וצ"ב ל' התרגום דתחילה הזכיר העץ שהוכן

מלכתא] מנה, ואי לא מחימנת לי, שדר וחזי ית תרגום צליבא דעכד המן למרדכי דמליל טבתא על מלכא, שני והא קאי בביתיה דהמן רומיה חמשין אמין. עני מלכא ואמר למרדכי: צלובו יתיה עלוי, ועל מרדכי אתקניס מה דכתיב בכתיבי קדישי: פד רעי מן קדם יי אורחתיה דגברא אוף בעלי דבבוי ליה יסמכו:

תרגום [ט] ואמר חרבונה, חד מן סריסאי קדם מלכא, והוא שני חרבונא דכיר לבישתא, אלא על חדא דכיר לטב, מטול דעם המן הנה בעיצתא דנסב עיצתא למעפד צליבא למרדכי. וכד חמא דשלימא בשתא על המן ועל ביתיה, אזל הוא חרבונא ואמר ליה למלכא: אוף לך מלכא בעי המן נקטל ונסב ית מלכותא [נ"א:

ממך, ואם אינך מאמין לי, שלח וראה את עץ התליה שעשה המן למרדכי שדיבר טוב על המלך, והנה הוא עומד בבית המן גבהו חמישים אמה. ויען המלך ויאמר למרדכי: תלו אותו עליו. ועל מרדכי התקיים מה שכתוב בכתיבי הקודש: "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אותו" (משלי טז ז).

[ט] ויאמר חרבונא, אחד מן הסריסים לפני המלך, והיה חרבונא זכור לרע³, אלא שעל זאת זכור לטוב, מפני שהיה עם המן במחשבתו שזמם לעשות עץ תליה למרדכי. וכאשר ראה שכלתה הרעה על המן ועל ביתו, הלך אף הוא חרבונא ויאמר לו למלך: גם לך המלך ביקש המן להרוג ולקחת את המלכות [נ"א: המלכה]

3 מגילה שם. אבא גוריון ובפנים אחרים: נפל שור רבו שוחטיו, וכיאורו כיון שראה המן במפלתו של המן הצטרף להפיליו.

וַיִּתְּלוּ אֶת-הֶמֶן עַל-הָעֵץ אֲשֶׁר-הָכִין לְמֶרְדֵּכִי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה:

תרגום [י] ויצליבו ית המן על העץ אשר הכין למרדכי, ורתחא דמלכא אשתדכת:
ראשון [י] ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי, וחמת המלך שקטה.

תרגום
ראשון

עביר הוד מיבותה, מקטול נפש לא תקטלני כמא תרגום
דלית כבון קטילי נפש, לא תדבר לי שנאתיה דאנג שני
וקנאתיה דעמלק, לא תקני כבעיל דבכד בלכד, ולא
תנמר לי הוד מא דנמר ונקם עשו אבא. נסין רבדני
אתעבדו לך כמא דאתעבדו לאכהתך בר עברו
כמא, עיני כחתן למחמי יתה, ופומי לית אנא וכל
למפתח קדמה, על דנסיבית עלך עיצתא מן רחמי
ומן ורש אתתי, כבעו מנה חוס על נפשי, מרי מרדכי
צדיקא, לא תמחי שמי בפריע כעמלק אבא, וסיבותי
על צליבא לא תצלו, וחד דאת כעי קטול יתי,
רישי תעדי כסיפיה דמלכא דבה מתקטלון כל רבדני
מדינתא. שרי המן צוח וכלי ולא מרדכי מרדכי אודניה
ליה, ובר חזא המן דלא משתמעין מלוי, נטל איליא
וכביתא על נפשיה כמציעות גנת ביתא, מתיב וכן
אמר: אציתו לי אילניא וכל שתיליא דשתילית מן
יומי בראשית, דבר המדתא כעי מסוק לאלקסגנדיא
דבר פגנדיא, אתפנשו פולחון ועצו עיצא מן דרומיה
חמשין אמין יצמלב המן על רישיה. גופנא אמר:

תרגום [י] עני מלכא ואמר למרדכי: מרדכי יהודא דשני
שני מלכא מן קטול, קום איזיל סב ית המן בעיל דבכד
בישא מעיקנהון דיהודאי, וצלוכ יתיה על צליבא
דאתקון לנפשיה, ודון יתיה דינין בישינ ועביר ביה
הוד דשפיר באפיד, בה שעתא נפק מרדכי מן קדם
מלכא ונסיב ית המן מן תרע בית מלכא. עני מרדכי
ואמר להמן: איתא לך עמי המן סנאה ובעיל דבכד
בישא מעיקנהון דיהודאי, ונצלוכ יתך על צליבא
דאתקונת לנפשה, עני המן רשיעא ואמר למרדכי
צדיקא קדם עד לא יסקון יתיה על צליבא: כבעו
מנה מרדכי צדיקא, לא תצלבנני כחדין דצלבין לגוברין
חדיומין, גברי דעלמא לא ספנית יתהון, ורבדני
מדינתא אשתעבדו קדמוי, ארגישית מלכין כסימר
פומי, וכמטלל שפונתי כחילית מדינן, ואנא המן
פתשנר דמלכא הוה שמי, וחוה מתקרי אבא דמלכא
[נ"א: דמלכותא], ונע אנא מנה מרדכי צדיקא דלא
תעבד לי היבמא דחשיבית למעבד לך, חוס על יקרי
ולא תקטלני ותחפלינני כאנג אבא, טב אנת מרדכי,

[י] ויען המלך ויאמר למרדכי: מרדכי היהודי שהציל
את המלך ממיתה, קום לך קח את המן שונאם הרע
של היהודים, ותלה אותו על עץ התליה שהכין לעצמו,
ותעניש אותו בעונשים קשים, ועשה בו כטוב בעיניך.
באותה שעה יצא מרדכי מלפני המלך ויקח את המן
משער בית המלך. ויען מרדכי ויאמר להמן: בוא לך
עמי המן הצר והאויב הרע צוררם של היהודים, ונתלה
אותך על עץ התליה שהכנת לעצמך. ויען המן ויאמר
למרדכי הצדיק לפני שיעלוהו על עץ התליה: בבקשה
ממך מרדכי הצדיק, אל תתלני כמו שתולים אנשים
הדיוטים, גיבורי עולם לא היו חשובים בעיני, ושרי
המדינות היו משועבדים לפני, החרדתי מלכים במוצא
פי, וכדיבור שפתי הבהלתי מדינות. ואני המן משנה
למלך היה שמי, והייתי נקרא אב המלך [נ"א: המלכות],
חרד אני ממך מרדכי הצדיק, שלא תעשה בי כמו
שזממתי לעשות לך, חוס על כבודי ואל תהרגני

ותשחיתני כאנג אבי, טוב אתה מרדכי, תנהג כפי
טובך, בהריגת נפש אל תהרגני כמו שאין בכם הרוגי
נפש, אל תזכור לי שנאתו של אגג וקנאתו של עמלק,
אל תקנא בי כשונאך בלבך, אל תטור לי כמו שנטר
ונקם עשו אבי. נסים גדולים נעשו לך כמו שנעשו
לאבותיך כאשר עברו בים, עיני בושות לראות אותך,
ופי איני יכול לפתוח לפניך, על שלקחתי עליך עצה
מאוהבי ומזרש אשתי. בבקשה ממך חוס על נפשי,
אדוני מרדכי הצדיק, אל תמחה שמי במהרה כעמלק
אבי, ושיבתי אל תתלה על עץ תליה, וכרצונך הרוג
אותי, ראשי תסיר בסוף המלך שבו נהרגים כל גדולי
המדינות. התחיל המן צוח ובוכה ומרדכי לא הטא
אזנו אליו. וכאשר ראה המן שאין דבריו נשמעים,
נשא קינה ובכיה על עצמו באמצע גינת הביתן, ויען
ויאמר: האזינו אלי כל האילנות וכל הנטיעות השתולים
מימי בראשית, כי בן המדתא מבקש לעלות